

Stichting WakK (Welstand aan kinderen Kagera).

Jaarverslag 2022.

Inhoudsopgave

1) Inleiding tevens vooruitblik 2023	3
2) WEGBO en WaWaWe (Wanawake Wanafanya Wenyewe).....	3
❖ PUM-ondersteuning.....	3
3) Bezoek aan EECF-vrouwengroepen.	6
4) Interview bij Radio Fadeco.	7
5) Bezoek aan GEPAT	8
6) Het WakK-kachelproject in wording.	8
7) Watertankproject voor de Theresiazusters in Mugana.....	9
8) Ondersteuning kinderen in Kagera	10
9) Het All Green Energy/WakK Zaden-project.	10
10) Vooruitblik 2023.	11
❖ Ondersteuning bij de disseminatie van energiezuinige kachels van All Green Energy en de ECOZOOM-kachels.	11
11) WakK: financieel en als organisatie	11
Bijlage 1. Eindrapport PUM Koos van Zwieten dd 20 april 2022 waarvan ook een in Swahili vertaalde versie toegestuurd is.	12
Bijlage 2. PCMG Consulting Assessment Exit Interview inzake WEGBO van juli 2022.	15
Bijlage 3. Jaarrekening 2022 Stichting WakK.....	16
Bijlage 4. Een foto-impressie van het WakK-PUM bezoek en projecten.....	18

1) Inleiding tevens vooruitblik 2023

Het jaar 2022 stond in het teken van een bezoek aan onze Tanzaniaanse partners zoals WEGBO (Ignas Mafuta), [EECP](#) (Gratian Kipara), [GEPAT](#) (Aurelia Ngirwa) en het ontmoeten van andere WakK contacten.

Het bezoek was vooral gericht op WEGBO omdat WakK hiervoor ondersteuning aangevraagd had bij [PUM \(Project Uitzending Managers\)](#) van DGIS-BuZa. PUM-afgevaardigde Koos van Zwieten heeft in april samen met de WakK-bestuursleden Hub Cox en Jort Koornstra 3 weken in West Tanzania onze WakK-partners bezocht. Ook de vrouwengroepen van [EECP](#) (Gratian Kipara) werden vereerd met een bezoek.

Verder komt de mogelijke samenwerking - op cookers-gebied voor onder andere scholen - met [All Green Energy](#) in de persoon van Marinus van Stijn dichterbij. Hiervoor is ondersteuning aangevraagd en in 2023 gekregen bij de stichting Bouwkamp en loopt een ondersteuningsaanvraag bij de [Wilde Ganzen](#).

Door ziekte en drukte bij de WakK-bestuursleden komen de voorgenomen projecten echter nog niet zo snel van de grond als gewenst.

WakK wil in 2023 daarom serieus werk maken van een doorstart om overeind te blijven.

2) WEGBO en WaWaWe (Wanawake Wanafanya Wenyeve).

Uit het WakK-Jaarverslag van 2021

Wanawake Wanafanya Wenyeve betekent letterlijk *Vrouwen doen het zelf*. Vrouwen hebben het moeilijk in de dorpen in Tanzania. Hun scholing is bijna altijd laag. Vrouwen zijn voorbestemd om voedsel te verbouwen en te zorgen voor de kinderen. Gemiddeld nog altijd 5 of 6 kinderen per gezin. De mannen zorgen voor de financiële bijdrage aan het gezin. Maar omdat in West Tanzania weinig arbeid is en de verdiensten uit landbouw laag zijn, vertrekken veel jonge vaders naar de stad, om daar inkomsten te genereren. Helaas blijven veel mannen in de stad en de vrouwen blijven met de kinderen achter.

[WakK](#) wil samen met Ignas Mafuta van de **NGO WEGBO** het lot van deze vrouwen verbeteren en ook het planten van bomen stimuleren. Daarom worden in West Tanzania in het jaar 2021 WaWaWe-groepen opgericht. Oorspronkelijk dachten we aan 8 groepen. Hiervoor hebben we van de Stichting Bouwkamp € 10.000 steun ontvangen. Voor de alleenstaande vrouwen is van de dorpsgemeenschap land gevraagd (0,5 tot 2 ha.). Dat land moet vruchtbaar gemaakt worden en bewerkt om voedselgewassen te kunnen verbouwen en om boompjes te planten. Om inkomsten te genereren is ook een boomkwekerij mogelijk. Het geld is ook gebruikt voor gereedschap en andere hulpmiddelen. Er zijn met de eerste deeldonatie 8 vrouwengroepen opgericht en de eerste is al omgesmeed naar een coöperatie. Het idee sloeg aan en ging als een lopend vuurtje rond in de regio's. Binnen een half jaar waren er al 24 groepen. West Tanzania is een enorm uitgestrekt gebied. In het jaarverslag van WEGBO is te lezen dat er nu 42 vrouwengroepen zijn, die van ons voor 2022 ondersteuning vragen.

❖ PUM-ondersteuning.

In het kader van de coöperatie-vorming heeft WakK begin 2021 ondersteuning gezocht bij [PUM \(Project Uitzending Managers\)](#) van DGIS-BuZa. Samen met andere partijen is deze samenwerking in 2022 inderdaad op gang te komen. Zodra de Corona-maatregelen het toelieten - waardoor PUM-adviseur Koos van Zwieten toestemming kreeg om te reizen - is er een WakK missie (in april 2022) georganiseerd en zijn naast Koos van Zwieten de bestuursleden Hub Cox en Jort Koornstra meegereisd. Doel van de missie was om de WEGBO-activiteiten te onderzoeken en in te schatten welke ondersteuning er nodig is. Helaas bleek dat WEGBO er niet al te florissant bijstond en dat er veel beter samengewerkt moet worden wil er op den duur een succesvolle coöperatie tot stand gebracht kan worden. Zie voor het PUM-reisverslag bijlage 1.

WEGBO heeft zelf daarna ook een assessment laten uitvoeren door PCMG-consulting en de constatering waren min of meer van dezelfde orde. Zie bijlage 2.

Het bezoek van PUM en WakK aan enkele WakK-partners in april 2022. Van links naar rechts WakK-bestuurslid Jort Koornstra, Ignas Mafuta van WEGBO, WakK-bestuurslid Hub Cox, Gratian Kipara van EEC, PUM-adviseur Koos van Zwieten en chauffeur Oscar.

De Nederlandse afvaardiging met het WEGBO-bestuur tijdens een algemene vergadering resp. onderlinge kennismaking.

Een niet al te florissante avocado-kwekerij die ons door Ignas Mafuta geshowd werd. Hier is duidelijk sprake van een uitdaging voor zowel WEGBO, de kweker als voor WakK.

Hieronder de kwekerij van een niet-WEGBO-bomenkweker.

Ondanks de wat minder goede ervaringen en constatering blijft WakK WEGBO positief benaderen en ondersteunen in de nieuwe plannen en tot nog toe zijn de resultaten alleszins bevredigend. Eind 2022 heeft WakK besloten om in elk geval 4 van deze vrouwengroepen te ondersteunen te weten in Malagano, Itulike, Jangwani en Mwazye.

3) Bezoek aan EECP-vrouwengroepen.

Introductie door Gratian Kipara bij een van zijn (EECP-)vrouwengroepen. Zowel PUM als WakK hebben hier de reden van hun komst en visie toegelicht.

Bij een schoolbezoek in de regio waar EECP actief is, troffen we dit klaslokaal aan in een door de Staat ondersteunde school.

Bij dezelfde school troffen we deze keuken aan. De leerlingen moeten hier dagelijks twee keer hun eigen pap maken. Hiervan zijn de bossen, bomen en takken uit de buurt de dupe. Dit vraagt om een oplossing dan wel een alternatief. Hierover verderop meer.

Eind 2022 heeft WakK besloten EECF te ondersteunen met € 3.000 voor de vrouwengroepen te besteden naar eigen inzicht maar wel met aandacht voor inheemse bomenaanplant en het liefst in grotere kavels.

4) Interview bij Radio Fadeco.

Jort Koornstra en Hub Cox in de studio van Radio Fadeco waar ze geïnterviewd werden over de stichting WakK en de Klimaatproblematiek en wat voor nut het heeft om land- en bosbouw te combineren resp. agroforestry te ontwikkelen. Lees hier meer over [Radio Fadeco](#)

5) Bezoek aan GEPAT

GEPAT is een van de oudste partners en is het meest ondersteund. Elke paar jaar werden er kavels gekocht en beplant en ook materiele ondersteuning geboden. De “bedrijfsleidster” [Aurelia Ngirwa](#) is part time aanwezig. Ze werkt ook voor een deel op de Mzumbe Universiteit in Morogoro. Tijdens ons bezoek hebben we een dag lang de GEPAT-aanplant bezocht. Indrukwekkend was haar combinatie landbouw en bosbouw. Fruitbomen, koffiestruiken en vanilleplanten zijn dan de goede voorbeelden. De reparatie van de defecte waterram van een eerdere donatie is helaas niet gelukt maar aanbevolen is om die weer zo gauw mogelijk op orde te krijgen.

Aurelia bij haar eerste (2006) zelf geplante boom.

6) Het WakK-kachelproject in wording.

Op het eind van ons bezoek troffen we zo'n 60 kleine ‘cooking stoves’ voor huishoudens aan die uit een – vanwege Corona - gestaakt Duits project in Rwanda in Tanzania waren achtergebleven bij Deogratias. Aangezien deze [Ecozoom Dura-kachels](#) te koop waren heeft WakK een optie hierop genomen en WakK zal proberen om dit in 2023 in een aanvraag bij de stichting Wilde Ganzen mee te nemen in een groter kachel-project samen met de kachels van All Green Energy (AGE), die meer voor grote keukens zoals scholen bij de EECF geschikt zijn. Echter AGE levert alle maten en veel service zoals 10 jaar garantie en onderhoud.

Een idee van de grote AGE-PANDA-cookers.

7) Watertankproject voor de Theresiazusters in Mugana.

Tijdens ons verblijf (april 2022) in het Mugana Guesthouse meldden de Theresia-zusters - die ons Guesthouse beheren - ons dat er bij hun menigmaal een waterprobleem (o.a. bewatering van de eigen tuin) was vanwege het uitblijven van de regens. Of WakK hier iets voor kon betekenen. Na wat overleg met het thuisfront werd besloten om een nieuwe watertank bij een van de gebouwen te installeren. De oude watertanks waren door een aardbeving totaal vernield. Met hulp van de lokale WakK-vertegenwoordiger werd er snel actie ondernomen zodat er in recordtijd een 5.000 liter tank kon worden geplaatst. De [kringloopwinkel Basta](#) uit Nijmegen zorgde voor een dekking van 50% van de kosten.

8) Ondersteuning kinderen in Kagera

Ook in 2022 heeft WakK enkele (oud-)studenten ondersteund. Met name Asimwe/Najima was weer de gelukkige. Zij studeert weer een jaar verder.

Ook Stan kreeg een lening voor de aanschaf van een hakselaar.

Beiden is duidelijk gemaakt dat het dit keer om een lening gaat en dat ze die t.z.t. of na de studie dienen terug te betalen als dat mogelijk is.

Asimwe, eigenlijk heet ze Najima Mussa.

9) Het All Green Energy/WakK Zaden-project.

Eind 2022 kreeg WakK het aanbod van AGE om zaden te kopen voor de WakK-partners/vrouwengroepen. EECF, FADECO, Deogratias en WEGBO hebben hier gebruik van gemaakt. Ofschoon niet helemaal gladjes verlopen is het voor herhaling vatbaar. De afnemers van honderden kilo's zaden zoals sorghum, mais sojabonen en zwarte bonen is uitgelegd dat bepaalde combinaties in het veld ervoor kunnen zorgen dat er geen of minder mest nodig is en tevens is hun op het hart gedrukt om een deel van de oogst opzij te houden voor de volgende oogst-aanplant.

10) Mugana Guesthouse.

Vanwege achterstallig onderhoud was het hoognodig dat het WakK Guesthouse in Mugana opgeknapt werd. Deze speciale operatie is uitgevoerd door Stanislaus Rwezaura.

11) Vooruitblik 2023.

- ❖ Ondersteuning bij de disseminatie van energiezuinige kachels van All Green Energy en de ECOZOOM-kachels.

Zoals eerder vermeld is 2023 inmiddels een moeilijk jaar geworden en zal WakK alle zeilen bij moeten zetten om de kachelprojecten tot een goed einde te brengen. Inmiddels heeft de Stichting Bouwkamp al een deel van de cofinanciering voor haar rekening genomen. Nu nog de volgende stap namelijk de aanvraag bij Wilde Ganzen tot een goed einde brengen. Dit gaat naar alle waarschijnlijkheid eind van dit jaar zijn beslag krijgen waarbij gestart wordt met de grotere PANDA kachels bij EECF-scholen.

12) WakK: financieel en als organisatie

- ❖ Aan de inkomstenkant is € 13.929 binnengekomen het afgelopen jaar. De uitgaven waren € 12.704, hetgeen betekent dat ons saldo over 2022 positief is en op € 1.225 uitkomt.
- ❖ We danken alle sponsors hartelijk. Zie voor meer informatie het financiële jaarverslag 2022 in bijlage 2.
- ❖ Om meer sponsors aan te trekken was het de bedoeling dat er een nieuwe website live zou gaan maar door perikelen in de samenwerking en andere prioriteiten is dit helaas niet gelukt en staat de website nog in de steigers
- ❖ Direct na het bezoek aan Tanzania is er een concept Beleidsplan 2022-25 plus werkplan 2023 opgesteld maar in de bestuursvergadering van juli 2022 was de animo helaas niet direct van dien aard om dit vast te stellen. Hopelijk zal er ergens dit of komend jaar een bezinning komen als eenieder weer meer tijd en spirit heeft. Op dit moment is helaas iedereen te druk met andere prioriteiten.

Het bestuur.

Jos en Lineke Duindam

Hub Cox en Jort Koornstra

Zürich (Friesland), 28 juni 2023.

Bijlage 1. Eindrapport PUM Koos van Zwieten d.d. 20 april 2022 waarvan ook een in Swahili vertaalde versie toegestuurd is.

WEGBO. Final report

Introduction

From 29th of March to the 11th of April 2022 the PUM Expert Koos van Zwieten visited western Tanzania to give institutional advice to the local NGO: Western Green Bridge of Tanzania. In this report you will find his main findings and recommendations.

1. Capacity Building WEGBO

Analysis.

A short analysis is given of the institutional capacity of WEGBO. This is supplementary to the SWOT analysis already made by WEGBO itself

- WEGBO is still a weak organisation: one leading person: Ft. Ignas , 13 members of which 6 are on the Board. No office, no paid staff.
- Mission, objectives, activities and working procedures are not clear, and not discussed internally.
- Too large an area to be covered and too many groups to be supported by the current capacity of WEGBO. Follow-up and regular assistance/ advice is difficult.
- Agro-forestry projects are not successful (yet). The Magdalena forestry project in Malagano didn't really succeed. It is not realistic that WEGBO will be able to obtain carbon credits in the foreseeable future.
- Except for the Cooperative Officer in Sumbawanga no collaboration with other organizations or institutions exists. There is however knowledge of the registration process of cooperatives.
- No proper record- and bookkeeping. Dependent on the support of WakK.
- Support of the church/ dioceses. However, this support could be enhanced.
- Committed members, some strong groups, most groups have one or more members with a smart-phone.
- Some good examples of nurseries. There are nurseries which can sustain themselves (or only with little external support).
- Ft. Gratian would like to become a WEGBO member. He could be responsible to coordinate the WEGBO activities in the Kagera Region because he is a strong person.

Strategic choices.

Priority should be given to capacity building of WEGBO.

- A step by step approach should be followed: limit the area and number of groups to be covered, as well as activities to be undertaken. Proposal:
 - select the Sumbawanga and Njombe regions as priority areas
 - select three groups in each region to be supported in the initial stages.
- WEGBO is not in position to buy land for Wawawe groups. All groups are borrowing land for their nurseries and arable farming. WEGBO could assist the groups in making longer term arrangements with the land owners.
- Alliances and collaboration should be pursued with other organizations and institutions like Kaeso for example and communication via the regional Radio Fadeco.

- Ft. Gratian should be made responsible for the Kagera Region. The focus will be on growing and processing of sunflower. Arrangements should be made of tasks- and funds division and exchange of information. This all depends of course on the preparedness of father Gratian.

Capacity Building WEGBO.

- Consider to rent a small office again (with support from the diocese?)
- At least three paid staff members: director (Ft. Ignas), record- and bookkeeper (Albertina Salamba-Luciano) and project officer (Mosses Mwangata). The bookkeeper should be trained in financial management.
- With assistance from PUM and WakK a good practical system of record- and bookkeeping should be developed. The PUM expert will prepare templates for good record- and bookkeeping. The bookkeeping systems for the WakK contributions should be separated from the other WEGBO activities. If WEGBO purchases tools or other hardware it is part of their bookkeeping. They can give or lend these tools to the women groups. Income from the women groups should not be part of the WEGBO bookkeeping. Or establish a revolving fund.
- Develop a communication and information system by forming WhatsApp groups.

2. Workplan 2022/ 2023

1. Discuss constitution and workplan 2022 and 2023 with the Board and members. WakK will translate these documents in Swahili.
2. Select one group in 2022 and subsequently more groups in 2023 to be assisted in the registration process of becoming a cooperative.
3. With assistance from the Cooperative Officers in Njombe and Sumbawanga assess whether other groups can become part of existing cooperatives or not.
4. Select model nurseries: two in Njombe Urban district (e.g. Fred) and one or two in Sumbawanga -Urban (eg nursery of Jonas)
5. Make with the assistance of PUM a manual of good agricultural practices: for nurseries as well as farms. This includes for nurseries: use of good quality seeds, use of (organic) fertilizer, raising the seedlings, grafting the avocado plants, shade, weeding, watering etc.). For farms: land preparation, planting, fertilizer, inter cropping, irrigation, disease control. Assess whether the extension officers of the Ministry of Agriculture are available for further collaboration.
6. Prepare an empty budget proposal for application at the WakK donation.
7. Try to start at least two Secondary School clubs for environmental conservation under the WEGBO flag
8. Seek corporation and assistance, contact:
 - Regional Cooperative Union in Sumbawanga and Njombe
 - Savings Credit Cooperative Society
 - Tanzania Forestry Service Agency (TFS)
 - Guavay Company/ Hakika (organic fertilizer). Contact person Anna
 - MPIE in Sumbawanga, involved in sunflower production and processing Contact person Claudia.....
 - KAESO.....

2023

9. Engage Donatus Mwenda (current Agriterra Business Advisor in Njombe and Iringa) to give institutional advice to WEGBO and the selected Wawawe groups.

10. Obtain a loan from the NMB for the Malagano Cooperative. This will help the group in further development and builds up WEGBO knowledge of obtaining loans.
11. Organize a general assembly meeting for the Wawawe groups of Njombe, Mbeya and Sumbawanga Regions.
12. To engage a training in writing project proposals. PUM will prepare a template.

WakK and PUM will investigate the processing equipment (oil extraction) of avocados and sunflower (appropriate grinding mills and soap production).

Wawawe women group of Njombe

Bijlage 2. PCMG Consulting Assessment Exit Interview inzake WEGBO van juli 2022.

PMCG
CONSULTING

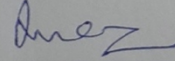
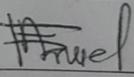
Foundation for Civil Society Pre-Award Assessment Exit Interview Form

Organisation Name:	WESTERN GREEN BRIDGE OF TANZANIA (WEGBO)
Assessment Date:	26 th July 2022

Summary of Findings (List of Key Issues/Identified Areas for Improvement)

1. Fixed assets not complete
2. Bank reconciliations missing
3. PVs not stamped "PAID"
4. Insufficient supporting documents in the PVs (receipts & activity reports not attached)
5. Monthly and quarterly financial reports not prepared
6. Budget and budgetary controls not in the policy need to be stated in the policy & procedures manual @ Finance Manual
7. No annual work plan and budget
8. No signed attendance sheets in the board meetings
9. No monitoring of implementation status of strategic plan
10. Organization Policies and manuals not signed/approved
- 11.
- 12.
- 13.
- 14.
- 15.
- 16.
- 17.
- 18.

Confirmation of the identified Areas for Improvement

Category	Name	Signature:
Organisation Authorized Representative:	IGNAS MAFUZA	
PMCG Consulting Assessor:	ANGELIA FANUEL	

Bijlage 3. Jaarrekening 2022 Stichting WakK

Jaarrekening
Stichting WAKK Welstand aan Kinderen Kagera
Molenlaan 52
8749 TH Pingjum

Jaarrekening 2022

inzake

Stichting WAKK
te Pingjum

Stichting WAKK					
Baten en lasten in Euro's					
Ontvangsten	2022	2021	Uitgaven	2022	2021
Inkomsten					
Giften en schenkingen	13.929	16.607	Schenkeningen		
			Project Bosbouw Tanzania	5.200	3.200
			Radio Fedeco, Kagera	-	2.400
			Opzet Vrouwencoöperaties	3.000	10.500
			Ondersteuning studenten en scholing	2.000	1.650
				<u>10.200</u>	<u>17.750</u>
			Overige kosten		
			Bestuurskosten	2.176	109
			Overige kosten	207	-
				<u>2.383</u>	
			Financieringskosten		
			Bankkosten	121	128
			Overschot / tekort boekjaar	1.225	-1.380
Totaal	<u>13.929</u>	<u>16.607</u>		<u>13.929</u>	<u>16.607</u>

Stichting WAKK
Balans in Euro's
per 31 december

Bezittingen	2022	2021	Schulden	2021	2021
<i>Liquide middelen</i>			<i>Eigen Vermogen</i>		
RABO Bank	9.294	8.069	Kapitaal	8.071	9.451
RABO Spaarrekening	2	2	Overschot/tekort boekjaar	1.225	-1.380
	<u>9.296</u>	<u>8.071</u>		<u>9.296</u>	<u>8.071</u>
Totaal	<u>9.296</u>	<u>8.071</u>		<u>9.296</u>	<u>8.071</u>

Bijlage 4. Een foto-impressie van het WakK-PUM bezoek en projecten

Jort Koornstra een EECV-vrouwengroep toesprekend.

De boerderij van Stanislaus Rwezaura

De hakselaar voor Stanislaus Rwezaura

